

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Toldot adam

Loanz, Elijah ben Moses

בוט םש לעב והילא

[Lemberg], 1875

הנישי המדקה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9506

הקדמה ישנה

לכו הוּו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ אשר נתן לי אלהים בזה ועוד אהרת .
הסודא מראש דורי דורות . נתן לי למשמרת . אשר מקדמונים היתה מסוגרת . ובעודי
בהיים עלה על דעתי מיושרת . לחוקק זאת בעה ועופרת . להיות למשמרת . ותמיד למזכרת .
לשם ולתפארת והנה כאשר הסעו אותי אלהים מבית אבי ומארץ מולדתי בהלכות נסיעות
כפ"ת רגלי טלטול אחר טלטול גברא דקשה וכמה צרות ורעות רבות עברו ראשי וכמה
הרפתקאות דערו עלי ממש שבאו מים עד נפש מי יוכל לכתוב קצר המצע מהשתרע ממש
שאמרתי אבד תוחלתי מה' ה' יאמר לצרותי די עד שהגעתי להלכות מציאות שהיתה
באמתחתי איזה שבח המגיע לכתב"ים משלשה עמודי עולם ה"ה כתבי ריב"ש וראב"ש שואחרון
אחרון הכיב ה"ה מהר"ר יואל בעל שם אלו ואלו דברי אלהים חיים אשר מעולם אנשי
השם המה שמם הטוב נודע בשערים מעולם אנשי מופת הדור המפורסמות אינן צריכין ראי'
שהיו מופלגים בדורם בנגלה ובנסתר ממש עוף הפורה באוירם נשרף בהבלי פיהם ובפרט
בקבלה מעשיות . הדור אתם ראו . בעקבי הצאן צאו . שאלו נא לדור ראשון מכל פה
ולשון . כולם חכמים יעידון ויגידון אמרי קדש לא יכחידון מי יוכל למלל שבחם וגודל
מעלתם על גודל שבח המופת הספר הזה תולדות אדם אשר כבר ה' נדפס לעולמים
מימים קדמונים ומחמת רוב חיבת הקודש נתמססו וגם תמו זה' מונה בקרן זווית כקיתון
אפרסמון ורבים אומרים לנפשי מה לך נרדם לך וזכה את הרבים וזכות הרבים תלוי בי .
ובגלל הדבר הזה הכינותי את לבבי ואזרתי כגבור הלצי לדפוס את הספר הק' הזה לזכות
את הרבים כדי שימצא מרגוע לנפשם אותם אשר מרוב כאנם וצערם הגדול בוחרים מיתה
סחיים ובפרט למקרים רעים ולמקשי ליעד על כן הקדמתי רפואה למכתם הן בגופניות הן
בנפשיות בסגילות ובקמיעות וברפואות בדוקים ומנוסים וגם מעשים נפלאים וגם סודות נפלאים
כמסים וחתומים עמוק עמוק מי ימצאנו במיעוט הכמות רוב האיכות מגלה טפח ומכסה
טפחיים ולמלאות הארץ דעה להושיע לימין צדקה כל הרואה אותם עומד ומשתומם על
גדול המראה הזה כאשר עיניכם תחזינה משרים מעלתו הרמה לפני חכמים ונבונים ולפני
המקובלים המשתמשים בשמות בעלי מעשיות . וחלקתי לג' חלקים חקק א' רפואות נפשיות
בשמות ובקמיעות אתמחי גברא אתמחי קמיע . וחלק שני רפואות גופניות בסגולות ועשבים
ממהר"ר שמתח דק"ק לעמבערג וממהר"ר שמואל רופא דק"ק האמבורג כל אחד בפני
עצמו וחקרתי ודרשתי היטב בחיפוש אחר חיפוש כדי שיהא בלי סיג ופסולת אך זאת
בקשתי מעין הקורא באם יהיה איזה טעות שדין אותי לכף זכות באשר ששגיאת מי יבין
הנסתרות לה' אלינו ואין ספק לפני כי דרכים מובנים מאלהים ונהירים ולברך על המוגמר
לכבוד הספר תולדות אדם ולכבוד הגאונים הנ"ל אשר שפתותיהם דובכות בקבר אפתח
דברי במרץ . ובעזרת שוכן שמי ארץ . עזרי מעם ה' שוכן שמים וארץ : כה דברי המעתיך
לא יושב בסתר בלב נשבר ונדכא אדבר ברוך הנותן ליעף כ"ח הקטן נתן במהר"ר
דוד יצ"ו מטוסמניץ :

הנני מפרש ענינים משמירת הבריאות בסדר נכון וישר ובקיצור עם דברים וטעמים ואבאר
אותם כפי דרך וסברות הרופאים שיעמוד האדם וחי בו ואף שאם יהיה טאה שנים
וזהו השמירה :

שמירה א' שלא יאכל אדם לשזבע ולמלא כריסו כי משום זה נתעלל למלאכתו יהיה מה שיסיה :
שמירה ב' אכילה ושתיה השניה והקילה . גם תאית המסגל הכל יחי' במזג השזה :
שמירה ג' אל תאכל מזון שני בלתי העיכול הראשונה : שמירה ד' סעודת שחרית תהי' לעולם
יותר מבלי' כי רבוי מאכל הלילה מזיק ומחליש חוס הטבע : שמירה ה' אם ירבה בסעודה אחת
בין ביום בין בלילה שיתמלא כריסו יתרפא במיעוט סעודה אחרת : שמירה ו' אל תטעום מזון
אחר אם אין מה שצריך כבר טוב מתעכל שלא תראה כרעבתן בשולחך : שמירה ז' שלא ימעט
משתיתך במזון היבש מאד : שמירה ח' שלא תשתה בתחלת הסעודה אם אין כבר תיזן היטב :
שמירה ט' מהרבה מיני מאכלים בסעודה אחת תזהר נפשך כי הרבה מיני מאכלים מביאין הרבה
מיני חלאים : שמירה י' ימעט סעודה אחת בשזבע פעם אחת : שמירה יא' והסדר הזה בסעודתך
תהיה שתיון לעולם דברים לחים וקרים קודם דברים גסים ויבשים : שמירה יב' שלא תאכל ותשתה
סוס דבר בין סעודה אחת לשנייה כלל : שמירה יג' שינק כל יום מנקביו בין מאליו בין ברפואה :
שמירה יד' אם תרניס בסעודה חמימה בהחילוניות שהם ידים ורגלים תזהר משתיית יין ומן
האוויר

האור מאד : שמירה זו השינה לא תהא יותר הרבה כי אם ה' שעות ולא יותר ולא ימעט משש שעות : שמירה זו אל תתעסק תיכף אחר המזון בלמודך בין בקריאה בין בכתיבה בין שום עסק או דבר העיון כי העיון מחליש כח העיכול שלא ילך המזון למקומו : שמירה זו גם המניעה מהרה תיכף אחר הסעודה מחליש מאד : שמירה יח תזהר משתיות הבוקר קודם אכילה שהוא קשה מאד לקוילת הוורידין שנקרא גראמפף :

תולדות אדם בלרים

זאת לדעת לכל בר נש שיגוש לפעול הפעולות הכתובים בספר זה צריך לדעת אלו הכללים א כל העשבים והסממנים הכתובים בזה הספר מלוים הם לקנות באפטיק ולריך לראות שלא יזייפוהו הרוכלים ע"כ לריך ליקח אותן עשבים או סממנים מז' רוכלים ולראות זה לעומת זה ולריך להתחכם מאד שלא יזייפו : ב כל מקום שנאמר איזה פעולה סתם אל תאמר שחסר איזה דבר רק כתבתי כמו שראיתי בכתיבי ריב"ש ז"ל וסתמו בפירושו ורשות להוסיף ולהחמיר על זה כדי ללאת ידי ספיקו : ג אם תעשה רפואה ולא עשה פעולה אל יאמר שקד זה ח"ו אלא אם עוסק בפעולות גשמיות לריך לחקור היטב שיהי' בלתי זיוף ככ"ל ולעשות כמה וכמה פעמים ויועיל בעז"ה ואם עוסק בקדושים ע"י שמות תדע שאין השמות פועלים תיכף אלא לפעמים מאחרים פעולתם לפי דקות השתלשלות : ד אף על פי שתעשה פעולות על ידי שמות הקדושים טוב הדבר לעשות מלורף השמות עם פעולות גשמיות והטעם ידוע ליודעי חן : הכל מקום שנאמר בו שצריך לילך בקמייע תמיד אעפ"כ רשות להסיר בשעת רחילה ועבילה ואם הקמייע בתוך תיק של עור רשות ליכנס לבית הכבוד : ו אעפ"י שיש לחולשה אחת הרבה קמייעות וגם כמה פעולות גשמיות למשל שיש להם כמה פעולות ע"י קמייעות וגם פעולות גשמיות רשות להפעל לכתוב להנפעל כל הקמייעות השייכים להם וגם לעשות כל הפעולות גשמיות ואין קמייע אחת סותר קמייע אחרת . גם אין פעול' גשמיות סותר קמייע . ואין קמייעות סותרים את הפעולות הגשמיות וכן להיפוך אמנם לריך לכתוב כל קמייע על קלף מיוחד . וכן הפעולות הגשמיות לריך לאכול או לשתות בזה אחר זה אף ביום אחד ולא לערצם ביחד ואף שיכתוב כמה קמייעות לפעולה אחד . ורשות להשים כל הקמייעות בתיק אחת . אמנם טוב לנסות ולעשות פעולות גשמיות לפעמים בלילות נפרדים ולא בלילה אחד : ז אם מבשלים איזה דבר רפואה במשקה לשתות לריך לעשות המשקה מעט יותר מן חלי מדה והדבר רפואה יהא השיעור כדי שיבטל טעם המשקה רק עיקר טעם יטעם בהמשקה את דבר הרפואה ולבשל היטב ואחר הבישול יסחוט את הרפואה כדי שיכניס במשקה טעם הרפואה : ח אם לריך לבשל איזה דבר רפואה ולריך גם לאכול הדבר רפואה והדבר רפואה היא קשה לריך לכתוש בתחלה אותו דבר רפואה במכתשת שיהי' רהוי לאכילה אחר הבישול . ט כל קמייע שצריך תיק רשות להשים אותה בכמה תיקים כדי שלא יתקלקל ע"י זיעה אמנם אם נאמר בפירוש בכמה תיקים אל יוסיף ואל יגרע וזה כלל גדול שלא ישנה כדכתיב באר היטב : י כל הדברים ששומים או אוכלים לרפואת לריך דווקא שיבש בשעת אכילה או שתייה בלבד בשעת עיפוש ח"ו לעשות דוקא מעומד : יא כל דבר רפואה שצריך לאכול או לשתות לריך שיהי' אליבא ריקנה או קודם שכיבה ולא יאכל ולא ישתה אחר זה לערך שעה או יותר ואם נאמר בפירוש באותו רפואה שצריך להמתין יותר לריך להמתין יותר ואל ישנה כלל וכלל כמו שהוא כתוב : יב אם אוכלין או שותין דבר רפואה במשקה או במאכל יזהר שלא יהא הרבה המשקה שלא יבטל כח הרפואה ועל כל פנים יזהר שלא יבטל כח הרפואה בס' : יג לפעמים יש חילוף נוסחאות בקמייעות אזי רשות להפעל לכתוב כל קמייע לפי הנוסחא שלה רק כל אחד יהי' קלף מיוחד : יד כל דבר שצריך לרפואה לריך לקנות לשם רפואה פב"פ וליתן כמו שהוא המוכר בפעם : הרהשון : שו כל מקום שנאמר לשים הקמייע במטתה הפירוש כך הוא לשים בתיק ולהניח תחת הכר ואם ירצה לתלות על לואר רשות בידו : שז כל מקום שנאמר שמירה ליולדת או לילד טוב לעשות תיכף אחר הלידה אמנם הרשות בידו ואין עיכוב לדבר : יז הן אחת בכמה קמייעות הכתובים פה לא נזכר שם הנפעל פב"פ . מהני הקמייע מנאחר שהפעל מזכיר שם הנפעל טרם הכתיבה כמבואר בדיני הקמייעות אמנם ליתר שאת יכתוב שם הנפעל פב"פ בשולי הקמייע דהיינו אחר סיום הקמייע יכתוב בזה הלשון אסיתא מן שמיא לפב"פ הנושא עליו קמייע זה ח"ס וכי"ר ואל ישנה : יח כמה פעמים נאמר שיהי' הקמייע עליה בשעת תשמיש או להניח בין דדיה אעפ"כ הרשות נתונה לתלות על לווארה ותלך בה תמיד בימי טהרה מעומאתה אבל טוב שיהיה הקמייע מכוון בין דדיה בשעת תשמיש אף כשתולה על לווארה : יט כלל גדול כל קמייע שמניח' במטה או שתולין על הלוואר יהיה בתיק דוקא אבל קמייע שתולין על וילון המטה או על הכותל או

נודי
ית
ו"ת
גמה
מש
יתה
זרון
נשי
יא'
שרש
פה
גודל
מים
יתון
בי
זכות
יתה
הן
לאי'
כמה
עד
לפני
שיית
טבים
בפני
זאת
יבין
ונגמר
ופתח
עתיד
הר"ר
גבאר
שנים
יהיה
זוה
עולם
אחת
מזון
ימעט
יעב
הרבה
וודתך
ששתה
אה
ומן